

Papp Júlia

Gipszgyűjteményt cserélünk szakácsnőre

*Források az Országos Magyar Királyi Iparművészeti Iskola
gipszgyűjteményének történetéhez*

Forrásközlésünkben – elsősorban az Iparművészeti Iskola jogutódjának, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem (MOME) Levéltárának a 20. század első felére vonatkozó iratanyaga alapján – a hazai intézményi gipszgyűjtemények bővítésének néhány lehetséges útját mutatjuk be. Ezek közül a legfontosabb – úgy tűnik – a különböző állami intézmények (múzeumok, iparos- vagy művész-képzéssel foglalkozó tanintézmények) közötti cserekapcsolat, illetve ajándékozás volt.

Az első világháborút követően az Iparművészeti Iskola vezetése többször is kísérletet tett arra, hogy oktatási célú gipszgyűjteménye bővítéséhez a Képzőművészeti Főiskolától használaton kívüli másolatokat kérjen. Bár a főiskola (1871-től 1908-ig Országos Magyar Királyi Mintarajztanoda és Rajztanárképezde) gipszgyűjteménye nem maradt fenn, néhány egykori iratból vázlatos képet kaphatunk a gyűjtemény jellegéről. Keleti Gusztáv igazgató 1876. január 5-én a Mintarajztanoda fejléces levélpapírján 12 nevezetes antik szobor (köztük például a kapitóliumi, a Medici- és a milői Vénusz) gipszmásolatának beszerzési forrásáról kért tájékoztatást. A feladattal megbízott munkatárs a felsorolt szobrok neve mellé ceruzával feljegyezte, honnan lehet beszerezni őket. Az intézmény több európai másolatkészítő céggel is tárgyalt, az iratok között megtalálható a római Leopoldo Malpieri nyomtatott árjegyzéke (1. irat), a berlini Micheli cég (Gebrüder Micheli), a müncheni Polytechnikum, a bécsi Carlo Vanni és a frankfurti Antonio Vanni árajánlata.¹ A műtárgymásolatokat – amelyek között már nemcsak antik szobrok reprodukciói szerepeltek – végül Antonio Vannitól vásárolták meg (2. irat). Nagyobb volumenű vásárlás történt

a Mintarajztanoda részére 1887-ben a berlini múzeum gipszöntödéjéből is (3. irat).

1913-ban jelentős kollekciónal bővült az Iparművészeti Iskola gyűjteménye, ugyanis az Iparművészeti Múzeumtól – melynek épületében ekkor működött – letétbe megkapta Pulszky Ferenc 748 darabból álló, elefántcsont faragványok és pecsétek másolatait tartalmazó gyűjteményét. Pulszky Fejérváry Gábortól örökölt, rendkívül értékes és nemzetközileg is jól ismert elefántcsontfaragvány-gyűjteményének történetével számos hazai és külföldi munka foglalkozott, s újabban megjelent a Firenzében letelepedett, angol származású John Brampton Philpot által feltehetően az 1860-as években készített, Pulszky által 1868-ban a Nemzeti Múzeumnak ajándékozott, elefántcsont-másolatokat ábrázoló fényképsorozat katalógusa is.² Pulszky önéletrajzából tudjuk, hogy neki is volt egy jelentékeny elefántcsontmásolat-gyűjteménye, melynek egy részét úgy szerezte be, hogy eredeti elefántcsont faragványai lemásoltatásának engedélyezéséért cserébe példányokat kért a londoni Arundel Society által az 1850–1860-as években készített és árusított elefántcsont-másolat (fictile ivory) sorozatból. A lentebb közölt két dokumentum (4–5. irat) nemcsak azt bizonyítja, hogy Pulszky az itáliai emigrációból Philpot fényképein kívül az elefántcsont-másolatok és pecsétmásolatok sorozatát is hazahozta, hanem azt is, hogy a terjedelmes kollekciónak az Iparművészeti Múzeumnak ajándékozta. A MOME Levéltárában a másolatgyűjtemény későbbi sorsára vonatkozó semmiféle adatot nem találtam, s arról sincs információ, hogy a gyűjtemény megsemmisült-e vagy lappang. Esetleges

1 MTA BTK Művészettörténeti Intézet Adattára, a Képzőművészeti Főiskola iratanyaga, MDK-C-1-1/1324–1340.

2 Júlia PAPP–Benedetta CHIESI (eds.): *John Brampton Philpot's Photo-*

graphs of Fictile Ivory / John Brampton Philpot fényképsorozata elefántcsont faragványok másolatairól. Budapest, 2016 – a Fejérváry–Pulszky-féle gyűjteményre vonatkozó irodalom ismertetésével.

felbukkanása – a 19. századi műtárgymásolatok iránt az utóbbi időben külföldön és itthon egyaránt megélték a kiérdeklődés tükrében – nagy jelentőséggel bírta.³

Az első világháború után az Iparművészeti Iskola vezetése a Szépművészeti Múzeumtól is próbált gipszmásolatokat szerezni (6. irat). Az Iparművészeti Iskola – itt is a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium leirata alapján – néhány hónappal később már át is vehetett a múzeumtól egy tíz tételből álló, antik, középkori és modern műalkotások másolatait egyaránt tartalmazó kollekción (7. irat). Az Iparművészeti Iskola vezetése az átadott anyag ideiglenes letéti státuszát örökössé próbálta tenni, amitől a múzeum vezetése nem zárkózott el, csak az időpontját kívánta későbbre helyezni (8–9. irat). Néhány évvel később az Iparművészeti Iskola vezetése az Iparrajziskolához is fordult gipszmásolatok kölcsönzése ügyében (10. irat).

A 20. század elején a Képzőművészeti Főiskolának még viszonylag jelentékeny gipszgyűjteménye lehetett, erre következtethetünk az Iparművészeti Iskola igazgatójának 1920-ban kelt levéltervezetéből, melyben feleslegessé vált gipszmintákat kért a testvérintézmény vezetőjétől. Az iskola két évvel később ismét azzal a kéréssel fordult az Iparművészeti Főiskola Rektori Tanácsához, hogy az ékítményes rajz oktatásának megszűnése miatt feleslegessé vált, ezért használaton kívül helyezett gipszöntvényekből egy kollekción engedjenek át számukra. Kérésüket azzal indokolták, hogy az Iparművészeti Iskola gipszmintái a több mint két évtizedes használat alatt teljesen tönkrementek, és nincs pénzük újak vásárlására (11. irat).⁴

Az Iparművészeti Iskola kérése hivatalos nyomtatékot kapott azzal, hogy a problémával néhány hónappal később a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium is foglalkozott. Lyka Károly, a Képzőművészeti Főiskola e. i. rektora 1922. június 17-én kelt levelében arra kérte Gróh Istvánt, az Országos Magyar Királyi Iparművészeti Iskola igazgatóját, hogy mivel a vallás- és közoktatásügyi miniszter 1922. április 25-i 18.182/1922. III. a számú leirata elrendelte, hogy a Képzőművészeti Főiskolán feleslegessé vált gipszöntvényeket az Iparművészeti Iskolának és a rászoruló középiskoláknak adják át, bízta meg az iskola egyik tanárát a kiselejtezésre váró gipszöntvények közötti válogatással. A levél hátoldalára 1922. július 15-i dátummal kézzel írt feljegyzés arról tanúskodik, hogy

a háborút követő szűkös időkben magától értetődő volt egyfajta „cserekereskedelem”: „VII/14-én Ferenczy quaeator úrtól élőszóval azt a fölvilágosítást kaptam, hogy a gipszek csak a tőlünk kért litográf sajtó ellenében lesznek kaphatók.”⁵

A műtárgymásolatok átadásának lebonyolítására a két intézmény képviselőiből álló bizottság alakult, s az ülésről felvett jegyzőkönyvből kiderül, hogy a „barterüzletnek” nemcsak tárgyak, hanem emberek „kölcsönzése” is részét képezte: a főiskola az átadott gipszekért cserébe az Iparművészeti Iskola kiváló szakácsnőjét kérte kölcsön (12. irat).

Az ajándékba vagy letétbe kapott gipszmásolatok mellett az Iparművészeti Iskola alkalmanként vásárlással is próbálta gazdagítani mintagyűjteményét. Egy 1922-ből fennmaradt számla szerint egy budapesti gipszöntő műhelytől elsősorban ornamentális mintákat vásároltak, melyek között középkori és reneszánsz műalkotásokról készült másolatok is szerepeltek (13. irat).

A fenti adatok alapján némileg meglepő az a tájékoztatás, melyet az Iparművészeti Iskola vezetősége egy 1928-as, Petrovics Elek által közvetített nemzetközi adatszolgáltatási kérésre (14. irat) az intézmény gipszgyűjteményéről adott. Mint a Népszövetség Szellemi Együttműködés Nemzetközi Intézete (Société des Nations Institut International de Coopération Intellectuelle, Section des Relations Artistiques; League of Nations International Institute of Intellectual Cooperation, Artistic Relations Section, Paris, [1re] 2, Rue de Montpensier [Palais-Royal]) által a különböző országokba szétküldött francia nyelvű levél mellékletéből kiderül, a tájékoztatásra vonatkozó felkérést a Szépművészeti Múzeum, az Iparművészeti Múzeum és az Iparművészeti Iskola kapta meg, tehát ennek a három hazai intézménynek lehetett a korban jelentősebb gipszmásolat-gyűjteménye. A levelet az intézet igazgatója, Julius Luchaire a magyar delegált Magyary Zoltán címére (Budapest, Hold utca 16.) küldte, nyilván ő továbbította a kérést Petrovicsnak, aki továbbküldte azt az Iparművészeti Múzeumnak és az Iparművészeti Iskolának. A párizsi bizottság célja, mint a levélben olvasható, az európai gipszgyűjtemények és gipszöntőműhelyek közötti kapcsolatok létrehozása, ezt szolgálja az adatgyűjtés is.

Bár elképzelhető, hogy az Iparművészeti Iskola határozott nemleges válasza (15–16. irat) csupán a magyar

3 A két levélre Nagy Györgyi hívta fel a figyelmemet. Vö. PAPP-CHIESI 2016 (lásd 2. jegyzetben). 85. A múzeumnak küldött levél tervezetét az Iparművészeti Iskola 1913. évi iktatókönyvében kreatív módon az M betűhöz jegyezték be: „Múzeum által átengedett elefántcsont

másolatokat megköszönjük.”

4 MOME Levéltár, 84/1922. sz.

5 MOME Levéltár, 1884/1922. sz.

iparművészeti emlékek másolatainak hiányára vonatkozik,⁶ figyelemreméltó, hogy a tájékoztatásban nem tesznek említést az iskola külföldi emlékeket ábrázoló gipszmásolatairól, annak ellenére, hogy a felmérést megelőző években – mint a fentebb ismertetett forrásokból is kitűnik – ajándékozás, letétbe helyezés és vásárlás útján valamennyire bővíthették gyűjteményüket. Ezt erősíti meg, hogy a MOME Levéltárának fennmaradt korabeli mutatókönyve szerint 1927-ben Sehr József készített egy kimutatást az iskola gipszöntvényeiről (484/6/1927), mely azonban számos más, a gipszgyűjteményre vonatkozó irathoz hasonlóan ma már sajnos nem található meg a levéltárban.

1933-ban – úgy tűnik – újabb darabokkal bővült a gyűjtemény: a Magyar Királyi Állami Felső Építő Ipariskola a kereskedelmi miniszter által feloszlott gipszöntőműhelyének anyagát felajánlotta a vallás- és közoktatásügyi miniszternek (17. irat). 1933. december 12-én írt levelében a VKM képviselőjében dr. Tihámér Lajos miniszteri tanácsos arra kérte Réti Istvánt, a Képzőművészeti Főiskola rektorát, „hogy a szóbanforgó ajándék felhasználására nézve az Orsz. m. kir. Iparművészeti Iskola igazgatójával egyetértően” tegyen jelentést. A Képzőművészeti Főiskola iratai között fennmaradt egy, 1934 elején a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez írt levél tervezete, mely arról tudósít, hogy a miniszter által felajánlott gipszmintákat a főiskola és az Iparművészeti Iskola képviselői együtt megtekintették.

A készletből a főiskola 17, az Iparművészeti Iskola 33, az oktatásban felhasználható darabot válogatott ki, amit már mindkét intézmény át is vett. (Az iratok között 1934. január 18-i dátummal csupán a Képzőművészeti Iskolának átadott tárgyak jegyzéke szerepelt, 8 kész-áru és 9 eredeti minta sorszáma és ára, az ábrázolás tárgyának megjelölése nélkül.)⁷

Az Iparművészeti Iskola gipszgyűjteményének létezésére utal az is, hogy a második világháború után más intézményeknek is adtak kölcsön, illetve ajándékoztak darabokat. 1948-ban az az évtől Iparművészeti Főiskolaként működő tanintézet az Építéstudományi Intézetnek adott kölcsön gipszmintákat, melyeket három évvel később visszakértek (18. irat). A tanintézmény 1949-ben a debreceni Pedagógiai Főiskolának is adott át gipszöntvényeket (19. irat). Az átadott tárgyak listája nem maradt fenn, csupán az Iparművészeti Főiskola gondnoka által 1949. április 1-jén írt levelet ismerjük, melyben a Vallás- és Közoktatásügyi minisztérium 237.150/1949. VIII. sz. rendelete alapján gipszöntvények átadása céljából várja a debreceni Állami Pedagógiai Főiskola megbízottját.⁸

Ebben az időben tehát már – úgy tűnik – a korábbiaktól eltérően nem a 19. század végén és a 20. század első évtizedeiben még szisztematikusan gyűjtött antik és későbbi művészeti emlékek, középkori és reneszánsz ornamentális díszek másolataira volt elsődlegesen igény, hanem a rajzoktatáshoz szükséges alaktani mintákra.

6 Petrovics levelében arról ír, hogy a párizsi intézet a „magyarországi gipszgyűjteményekről” kér adatokat, az Iparművészeti Iskola válaszában pedig az oktatási intézmény „magyarországi gipszgyűjteményéről” van szó, tehát talán úgy értelmezték a kérést, hogy az csak a magyar vonatkozású emléktanyag összeírására vonatkozik, ezért nem közöltek adatokat az egyetemes művészet emlékeiről készült gipszmintáikról.

7 MTA BTK Művészettörténeti Intézet Adattára, a Képzőművészeti Főiskola iratanyaga, MDK-C-I-1/1723. A Képzőművészeti Főiskola 1934-ben a Fejér megyei és Székesfehérvári Múzeumegyesület kérésére Gizella királyné koporsójának gipszmásolatát letétként engedte a székesfehérvári múzeumnak. Magyar Képzőművészeti Egyetem Levéltára, 329/1934. sz.

8 MOME Levéltár, 195/1949. sz.

Dokumentumok**1.**

Leopoldo Malpieri gipszkatalógusa, kétlapos nyomtatvány, Róma, é. n. [1870-es évek]

MTA BTK Művészettörténeti Intézet Adattára, a Képzőművészeti Főiskola iratanyaga, MDK-C-I-1/1326. A katalógus egyes tételeit kéziratos bejegyzésekkel (aláhúzás, csillag, keretezés) látták el, másokat kihúztak a listából, ezeket az alábbiakban szintén reprodukáljuk.

[A lap alján ceruzás bejegyzés: M. D. K. C. I. 1/1326]

Catalogo delle forme in gesso di proprietà di Leopoldo Malpieri

formatore in gesso dell'Accademia di Francia, dell'Istituto Archeologico Germanico, ecc.

Roma, Via del Corso, N. 54

Oggetti del Museo Vaticano	Prezzo
	per ogni copia Lire
1: Faono di Prassitele, statua (<i>Braccio Nuovo</i>)	220
2: Apollino della Lucertola (<i>Galleria delle Statue</i>)	200
3: Amore di Prassitele <i>idem</i>	60
4: Niobe, frammento (<i>Braccio Chiaramonti</i>)	325
5: Antino del Belvedere, statua	230
6: Apollo del Belvedere, statua	250
7. Ajace, busto (<i>Galleria delle Statue</i>)	40
8. Ercole del Belvedere, torso	200
9. Augusto, statua	500
10. Pudicizia, statua (<i>Braccio Nuovo</i>)	250
11: Giove di Otricoli, busto	45
12. Giove Serapide, busto	45
13: Menandro, statua	350
14: Posilippo, statua	350
15: Demostene, statua (<i>Braccio Nuovo</i>)	250
16. Faono con Bacco <i>idem</i>	250
17. Cariatide, statua <i>idem</i>	300
18. Augusto Giovane, busto	12
19. Illoggia, statua (<i>Cortile di Belvedere</i>)	220
20. Arianna, statua (<i>Galleria delle Statue</i>)	550
21. Discobolo, statua (<i>Sala della Biga</i>)	120
*22. Ganimede rapito dall'aquila (<i>Galleria Candelabri</i>)	120
23. Bacco con corna taurine, busto (<i>Carte Geografiche</i>)	20
24. Piccola statua della città di Antiochia (<i>Galleria Candelabri</i>)	120
25. Atlete, statua (<i>Braccio Nuovo</i>)	210
26: Soldato combattente, piccola statua (<i>Galleria Candelabri</i>)	120
27. Cerere, piccola statua <i>idem</i>	80
28. Vergine, statua <i>idem</i>	80
29. Minerva, statua (<i>Braccio Nuovo</i>)	240
30. Tre Grazie, bassorilievo (<i>Braccio Chiaramonti</i>)	80
*31. Vulcano, busto <i>idem</i>	25
32. Venere, busto <i>idem</i>	20
33. Faonetto con piatti (<i>Galleria Candelabri</i>)	40

34. Marc' Antonio, busto (<i>Braccio Nuovo</i>)	30
35. Lepido, busto <i>idem</i>	30
36. Elio Cesare, busto <i>idem</i>	30
37. Mario, busto (<i>Braccio Chiaramonti</i>)	20
38. Tritone, busto <i>idem</i>	30
39. Festone della Cappella Sistina	80
40. Grande Ornato Etrusco (<i>l'originale in terra cotta</i>)	120
41. Putto con Papera (<i>Galleria Candelabri</i>)	40
42. Giunona Imperatrice, busto (<i>Braccio Nuovo</i>)	35
43. Penelope, statua (<i>Galleria delle Statue</i>)	200
44. Alcibiade, busto (<i>Braccio Chiaramonti</i>)	20
[utólag, kézírással beszúrva:] Discobolo del Braccio nuovo	210

Museo del Campidoglio

	per ogni copia	Lire
45: Venere, statua		250
46: Gallo moribondo, statua		240
47. Amazzone, statua		250
48. Camillo, statua		250
49. Faono, statua di rosso antico		300
50. Alessandro, busto		45
51. Scipio Africano, busto		25
52. Bruto, busto		15
53. Amazzone ferita, busto [kézzel javítva:] Statua	20	250
54. Cecrope, busto		30
55. Adriano, busto Lira		30
56. Giulia Sabina, busto		35
57. Demoni Marini, busto ad erme doppia		25

Museo di Villa Albani

	per ogni copia	Lire
58. Leucotea, rilievo		70
59. Tolomeo di Stefano, statua		90
60. Antino, rilievo		80
61. Esopo, busto		40
62. Diogene, piccola statua		30
63. Apollino Sauroteno, piccola statua		60
64. Satiressa, piccola statua		60
65. Socrate, busto		10
66. Quinto Ortenzio, busto		10
67. Bacco barbato, busto		20
68. Curinna, busto		20
69. Ara tonda di un sacrificio		65
70. Quadrato delle nozze di Giove e Giunone		60
71. Tolomeo di Jubba, busto		20
72. Orfeo, Mercurio e Uridice, rilievo		100
73. Antiopa, Anfione e Zelus, rilievo		100
74. Sileno e Ninfa rilievo		20
75. Minerva, torso Arcaico		80
76. Ipolito, busto		20
77. Incognito, busto		20
78. Polifemo, rilievo		25
79. Niobe, rilievo		25
80. Fedonte e Clemina, rilievo		25

Museo di S. Giovanni Laterano			Rechnung für die ungar. Landes-Zeichenschule, Pest von Antonio Vanni, Eckenheimer Landstasse No. 57.
	per ogni copia	Lire	
81. Nettuno, busto		25	
82. Marzia, statua		230	Ueber:
83. Sofocle, statua		250	Theseus Statue f. 180
84. Commedia, bassorilievo		20	Apoxyomenos 180
			Venus Medici 72
Museo di Villa Borghese			Euripides Buste 6
	per ogni copia	Lire	Goethe „ Bauch 7
85. Anacreonte, statua 350			Holbein, Dürer, Lessing, Giotto, Shakespeare 60
86. Tirteo, statua		230	1 Narciss 15
87. Faono, statua		250	2 Faun tanz. 14
88. Apollo, statua		225	3 Venus gr. 10
89. Ilas, torso		60	4 Victoria 3,30
90. Ermafrodita, statua		350	5 Hercules 3,30
			6 Neptun 2,20
Museo di Villa Ludovisi			7 Venus kl. 2,20
	per ogni copia	Lire	8 Ganimed 2,20
91. Marte seduto con Amorino, statua		300	9 Pallas 3,30
92. Galli, gruppo		1200	10 Jupiter 2,20
93. Oreste ed Elettra, gruppo		500	11 Statue 3,30
94. Giunona, maschera		80	12 Fechter 3,30
95. Medusa id.		20	13 Hirsch Kopf 2,20
96. Marte in riposo, statua		250	14 Lampe kl. 3,30
97. Giunone con manto, busto		100	15 Lampe gr. 4,40
98. Giunone antichissima, busto		60	16 Lampe mit Figuren 7
			17 Jupiter 4,40
Oggetti diversi			18 Figur 1,10
	per ogni copia	Lire	3 Kisten u. Verp. 40
99. Giunone di Napoli, busto		40	Summa f. 634,10
100. Alessandro di Firenze, busto		40	R. Mark 1087,15 Pf.
101. Giunone Castellani, busto		20	
102. Sonno, testa		13	
103. Persiano moribondo del Palazzo de' Cesari		20	
104. Ercole, busto della galleria Corsini		20	
105. Cristo di Michel'Angelo, statua (Chiesa della Minerva)		300	
106. Cristo della Pietà di Michel'Angelo, statua (in S. Pietro)		250	

NB. Si avverte che il formatore Leopoldo Malpieri ha facoltà di formare gli oggetti d'arte nei Musei, Gallerie e monumenti pubblici.

2.

Antonio Vanni számlája az Országos Magyar Királyi Mintarajztanoda és Rajztanárképezde részére, Frankfurt, 1876. október 29.

MTA BTK Művészettörténeti Intézet Adattára, a Képzőművészeti Főiskola iratanyaga, MDK-C-I-1/1339.

Frankfurt A. M. den 29 October 1876.

3.

A berlini Királyi Múzeumok Igazgatóságának (General-Verwaltung der Koeniglichen Museen) számlája az Országos Magyar Királyi Mintarajztanoda és Rajztanárképezde részére, Berlin, 1887. szeptember 23.

MTA BTK Művészettörténeti Intézet Adattára, a Képzőművészeti Főiskola iratanyaga, MDK-C-I-1/1713. 1-2.

Rechnung der General-Verwaltung der Königlichen Museen für die Königlich Ungarische Landeszeichenschule und Zeichenlehrer seminar zu Budapest über gelieferte Gipsabgüsse.

No.		M	Pfg.
No. 601.	Zeus-Kopf	7	50
„ 606.	Artemis Colonna, Kopf	6	
„ 610.	Bärtiger Dionysos, do.	7	50
„ 621.	Niobide do.	7	50
„ 623.	Bogenschütze, do.	4	50
„ 628.	Dichterinn, do.	9	
„ 629.	Desgl. do.	9	
„ 630.	Alexander der Grosse, Herme	9	

„ 631. Scipio Africanus, der Aeltere, Kopf		9
„ 633. Julius Caesar, Kopf	7	50
„ 637. Tiberius, do.		9
„ 638. Sogen. Seneca, do.		7 50
„ 669. Trajan Büste		9
„ 674. Galater, Kopf		9
„ 676. Cicero, Büste		7 50
„ 680. Doryphoros, Kopf		7 50
„ 704. Athena, Kopf		8
„ 722. Jugendlicher Kopf		3
„ 732. Weiblicher Kopf		12
„ 2140. Weiblicher Kopf aus Pergamon		10
„ 2416. Büste des Franc. Sassetti (: Unbek. Florentiner)		22
„ 2428. do. „ Pietro a Noceto (sic!) Matteo Civile (sic!)		20
„ 2434. Unbek. männlich. Bildniss		8
	M.	209
Hierzu die Fränkung	20	90
Summe der Agbüsse	M. 229	90
Verpackung	15	72
Kisten	41	77
Summa Summarum	287	39

Berlin, den 23. September 1887.
Der General-Direktor
F. V.
Müller (?)

4.

Dr. Czako Elemérnek, az Iparművészeti Iskola igazgatójának a levele az Iparművészeti Múzeum Igazgatóságához, Budapest, 1913. október 11. Iparművészeti Múzeum, Adattár, 3038–1913. sz. ügyiratok.

Orsz. M. Kir. Iparművészeti Iskola Igazgatójától
3038–1913. szám.

Az Orsz. M. Iparművészeti Múzeum Tekintetes Igazgatóságának, Budapest.

A tekintetes Igazgatóság szíves volt a vezetésem alatt álló intézetnek a Pulszky-féle műbecsű elefántcsontfaragvány- és pecsétmásokat letétképpen átengedni.

Midőn a tekintetes Igazgatóságnak az oktatásunk szempontjából igen értékes letétért hálás köszönetemet van szerencsém kifejezni, egyúttal csatolom az átvételt igazoló elismervényt. Fogadja a tekintetes Igazgatóság kiváló tiszteletem nyilvánítását. Budapest, 1913. évi október hó 11-én.

Dr. Czako Elemér
igazgató.

5.

Bellagh Imrének, az Iparművészeti Iskola titkárának levele az Iparművészeti Múzeum Igazgatóságához, Budapest, 1913. október 10. Iparművészeti Múzeum, Adattár, 3038–1913. sz. ügyiratok.

Országos Magyar Királyi Iparművészeti Iskola Igazgatósága
1913. évi 3038. szám.

Az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum Tekintetes Igazgatóságának, Budapest.

Ezennel elismerem, hogy a tekintetes Igazgatóságtól a mai napon az orsz. m. kir. iparművészeti iskola számára letétképpen átengedett Pulszky-féle

409 drb elefántcsontfaragvány-másolatot, továbbá
339 drb pecsétmásokot

hivatalosan átvettem.

Fogadja tekintetes Igazgatóság kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását,

Budapest, 1913. évi október hó 10-én.

Az igazgató megbízásából:
Bellagh Imre
int. titkár.

6.

Lammel Antalnak, az Iparművészeti Iskola titkárának levéltervezete Hekler Antalhoz. Budapest, 1921. október 6. MOMÉ Levéltár, 2304/1921. sz.

Méltóságos Hekler Antal egyetemi tanár Úrnak,
Budapest, Erkel-u. 9. sz.

Méltóságos Uram!

A vezetésem alatt álló intézet anyagokban, eszközökben és mintákban oly nagy hiányt szenved, hogy már-már veszélyben forog a mindennapi tanítás folytonossága és komolysága. A hiányt pótolni a mostani tűrhetetlen drágaság és az elégtelen állami támogatás mellett sehogy sem tudjuk. Segélyért, támogatásért fordulunk mindenfelé.

Érintkezésbe léptünk a Szépművészeti Múzeum igazgatóságával és arra kértük, engedjen át iskolánknak néhány nélkülözhető vagy több példányban meglévő plasztikus művet. Ebből kifolyólag mint az illető múzeum antik szobor gyűjteményének főügyelőjét tisztelettel kérem Méltóságodat, engedje át az Orsz. M. Kir. Iparművészeti Iskolának – legalább kölcsönképpen – ama 4-5 élet nagyságon felüli antik gipszfejet, melyet

Udvary Géza tanárunk nemrég ottjártában Petrovics igazgató Úr társaságában megszemlélt és elkért. Van azok között egy Merkur és egy Niobe fej. Ha célszerűnek tartja, egy tanárunk szívesen elmenne, hogy a helyszínen Méltósággal újabb szemlét tartson és megbeszélést folytasson ez ügyben. Fogadja Méltóságos Uram őszinte tiszteletem nyilvánítását.

Bpest, 1921. okt. 6.
L. [Lammel Antal]

7.

Átvételi elismervény a Szépművészeti Múzeum által az Iparművészeti Iskolának letétként átadott gipszmásolatokról, Budapest, 1921. december 9.
MOME Levéltár, 976/1921. sz.

O. M. Szépművészeti Múzeum
Budapest, VI. Aréna-út 41.

976/1921

szám

Átvételi elismervény

Alulírottak ezennel elismerjük, hogy a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr 1921. évi november hó 29-én kelt 183.854/III. a. sz. leirata alapján az alább felsorolt gipszöntvényeket adtuk át, illetőleg vettük át mindenkor visszavonható ideiglenes állami letétül:

- 1./ Szl. 531. Merkur,
- 2./ Szl. 395. Hera,
- 3./ Szl. 330. Vitellius,
- 4./ Szl. 333. Julius Caesar,
- 5./ Lsz. 3955. Medusa Rondanini,
- 6./ N. Muz. rt./ Stephanos athleta,
- 7./ N. Muz. rt./ Hermes,
- 8./ Rpl. g./ Agostino di Duccio, Madonna, relief
- 9./ A 3413 lsz. márványszobor öntvénye, Ingebrigt Vick, Öregség,
- 10./ /Lsz. 3656./ Engel J., Eva. Eredeti gipszminta

Budapest, 1921. évi december hó 9-én.

Az O. M. Szépművészeti
Múzeum részéről:

Petrovics Elek
főigazgató

Az O. M. Iparművészeti
Iskola részéről:

Lammel Antal titkár,
az igazgató megbízásából

8.

Az Iparművészeti Iskola igazgatóságának levéltervezete a Szépművészeti Múzeum igazgatóságához, Budapest, 1922. január 18.

MOME Levéltár, 64/1922. sz.

Országos Magyar Királyi Iparművészeti Iskola Igazgatósága.

Igtatói szám: 64/1922.

Tárgy: Szépművészeti Múzeumból átveendő gipszek.

Az Orsz. m. Szépművészeti Múzeum Tek.
Igazgatóságának.

A Tekintetes Igazgatóság a 976/921. sz. a. kelt átiratában arról volt szíves értesíteni, hogy a vezetésem alatt álló Orsz. m. Kir. Iparművészeti Iskola részére 10 drb. gipszöntvényt ideiglenes állami letétül átenged.

Miután az így átveendő gipszöntvényeket intézetünk oktatási célra, taneszköz gyanánt kívánja igénybe venni, a legmondosabb kezelés mellett is óhatatlan, hogy azokat az állandó használat következtében kopás, csorbulás, beporosodás vagy egyéb hiány ne érje. Ennélfogva, ha a Tekintetes Igazgatóság ezen öntvényekkel, – mint azt a fenti számú átiratában jelezni szíves is volt – bármikor visszakéri, akkor könnyen meglehet, hogy azokat nem leszünk képesek teljesen sértetlen állapotban visszaszolgáltatni.

Tisztelettel kérem ennél fogva a Tekintetes Igazgatóságot, miszerint az öntvények átengedésének feltételét odamódosítani méltóztatnék, hogy az öntvények mint örökös állami letét a vezetésem alatt álló intézet végleges gondozásába kerüljenek. Fogadja stb.

Budapest, 1922. január 18.

[olvashatatlan aláírás]

9.

Petrovics Eleknek, a Szépművészeti Múzeum főigazgatójának a levele az Iparművészeti Iskola igazgatóságához, Budapest, 1922. március 2.

MOME Levéltár, 608/1922 sz.

O. M. Szépművészeti Múzeum
Budapest, VI. Aréna-út 41.

68/1922

szám

Az Orsz. Magy. Kir. Iparművészeti Iskola tekintetes
Igazgatóságának
Budapest

Válaszul 64-1922. sz. b. átiratára – s utalva Mátrai Lajos tanár úr útján történt szóbeli közlésemre – van szerencsém értesíteni, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 183.854-1921. sz. rendelete alapján a t. Igazgatóságnak a vezetésem alatt álló O. M. Szépművészeti Múzeum gipszöntvény-gyűjteményéből tényleg átadott 10 tárgyra intézetünknek előreláthatóan szüksége nem lesz, azonban a szokásnak megfelelően felterjesztésemben a miniszter úrtól mégis az ideiglenes letétül való átadás engedélyezését kértem. Már felterjesztésemben megjegyeztem azonban, hogy a tárgyakat egyelőre ideiglenes letétül adnám át ugyan, de a gipszgyűjteményünk végleges rendezése után végleges átadásuk iránt teszek majd előterjesztést.

Kérem, hogy ezt addig is tudomásul venni szíveskedjék.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1922. évi március hó 2-án.

Petrovics Elek

az O. M. Szépművészeti Múzeum Főigazgatója

10.

Dr. Kovács Jánosnak, az Iparművészeti Iskola titkárának a levéltervezete Simay Imréhez, az Iparrajziskola főigazgatójához, Budapest, 1926. november 29.
MOME Levéltár, 1849/1926. sz.

Országos Magyar Királyi Iparművészeti Iskola Igazgatósága.

Igtatói szám: 1849/1926.

Tárgy: Gipszminták kölcsönzése a fővárosi iparrajziskolától

K.: Simay Imre

Cím: Méltóságos Ágotai Lajos kormányfőtanácsos, székesfővárosi iparrajziskola főigazgató Úrnak
Budapest IX.

Török Pál u. 1. sz.

Méltóságos Főigazgató Úr!

A vezetésem alatt álló Orsz. Magy. Kir. Iparművészeti iskola – sajnos – évek hosszú sora óta nem részesül oly javadalomban, amelyből a használat folytán megrongálódott és hasznavehetetlen tanszereket pótolni, illetve újból beszerezni ké-

pesek lennének. Különösen nagy hiányát érezzük klasszikus gipszmintáknak, amelyeket nemcsak a szobrászati oktatásnál, hanem általában a művészi ízlés fejlesztésénél tudnánk igen jól felhasználni.

Tudomásom szerint a Méltóságod vezetése alatt álló intézet ily klasszikus öntvényekből igen szép példányokkal rendelkezik, miért is azon kérelemmel bátorkodom Méltóságodhoz fordulni, szíveskedjék a szóban levő gyűjteményből az általam kiválasztandó példányokat kölcsönképpen arra az időre átengedni, amíg gipszöntőműhelyünkben azok mását intézetünk részére elkészítjük.

Nagyon természetes, hogy a kölcsönzött gipszmintákat ugyanabban az állapotban szállítom vissza, melyben átvettem, s amennyiben a Székesfővárosi Iparrajziskola egyik-másik öntvényből másodpéldányokat kívánna gyűjteménye számára, a legnagyobb készséggel vagyok hajlandó a negatívvekből a kívánt modelleket sokszorosítás céljából Méltóságod rendelkezésére bocsátani.

Szíves készségéért előre is köszönetet mondva vagyok Méltóságod iránt őszinte tiszteletem nyilvánításával:

Budapest, 1926. évi, november hó 29-én.

Dr. Kovács

11.

Az Iparművészeti Iskola igazgatójának a levéltervezete a Képzőművészeti Főiskola igazgatójához, Budapest, 1920. szeptember 10.
MOME Levéltár, 1353/1920 sz.

Az Orsz. M. Kir. Képzőművészeti Főiskola Tek. igazgatójának.

A vezetésem alatt álló Orsz. M. kir. Iparművészeti Iskola nevében a testvériskola igazgatóságához a következő kérdéssel fordulok.

Tudomásom szerint az egykori mintarajziskola birtokában az ornamentális és figurális gipszöntvényeknek olyan tömege van meg, amelyeknek egyrésze ezidőtájt használaton kívül áll és nem is fog a tanításhoz felhasználtatni. Nekünk viszont igen nagy szükségünk lenne ezekre a gipszöntvényekre, mivel mintáink legnagyobb részt tönkre mentek és újaknak a beszerzése ezidő szerint pénzügyi és egyéb okokból úgyszólván lehetetlen. Arra kérem tehát a Tek. Igazgatóságot, méltóztassék a használaton kívül helyezett darabokat számunkra átengedni.

Fogadja a Tek. Igazgatóság stb.

Budapest, 1920. szept. 10-én.

12.

Az Iparművészeti Iskola és a Képzőművészeti Főiskola képviselői részvételével 1922. november 30-án a gipszminták ügyében tartott megbeszélés jegyzőkönyve.

MTA BTK Művészettörténeti Intézet Adattára, MDK-C-I-1/1720; MOME Levéltár, 2478/1922. sz.

2478-1922. szám. Másolat.

Jegyzőkönyv,

felvétel az Orsz. M. Kir. Képzőművészeti Főiskola felhalmozott gipszmintáinak a V. K. M. [üres hely] sz. rendelete alapján foganatosítandó szétosztása ügyében, a vegyes bizottságnak 1922. november hó 30-án tartott üléséről.

Jelen vannak: Várday Szilárd, a K. Főiskola prorektora, Mátrai Lajos, Simay Imre, szobrásztanárok és Lammel Antal rajztanár az O. M. Kir. Iparművészeti Főiskola részéről.

A bizottság megalakul, elnökévé egyhangúlag Várday Szilárd urat, a Főiskola e. i. prorektorát választja meg. Jegyzőjévé Baranski E. L.-t.

Elnök ismerteti a Főiskolán felhalmozódott gipszek ügyét. A Főiskola a háború révén sokat szenvedett. A részben porlepte gipszek ezidőszereint az alagsorban vannak egybegyűjtve. A V. K. M. 18182/922. sz. számú rendelete úgy intézkedik, hogy a nagyszámú mintából elsősorban az Iparműv. Iskola egészítse ki mintagyűjteményét, másodsorban azok a bpesti középfokú iskolák, amelyeknek gipszminta gyűjteménye – hiányos volta miatt – kiegészítendő. E kiegészítés lebonyolítására a jelenlevő szakfelügyelő hivatott.

A Főiskola elsősorban a testvériskolára, az Iparművészeti Iskolára gondol, avval óhajt megegyezni a min. rendelet értelmében, azonban bizonyos ellenértéket kér. Elnök már ez irányban tárgyalta Gróh igazgató és Csermely titkár urakkal, és mivel a gipszminták egyszerű eladása-vétele nehézkes művelet, talált kielégítő megoldást, ennek módját előterjeszti, annál is inkább, mert már összeállított egy nagy gipszminta sorozatot, melyet véleménye szerint az Iparművészeti Iskola használhatna. Elnök javasolja tehát:

a./ Az Iparműv. Iskola vegye át a bizottság által kiválasztott gipszmintákat térítvény ellenében, egyelőre kölcsönként, ugyanekkor a minták eladása-vétele ügyét a bizottság a két intézet fejére és pénzügyi hivatalnokára bízván. Így az érdekelt Iparműv. Iskola a legrovidebb idő alatt megkapja a reánézve használható gipszmintákat.

b./ Az Iparműv. Iskola adja kölcsön a főiskolának Bedecs Gáspár szolgát és Bedecs Gáspárnét, a volt iparműv. iskolai diákmenza derék főzőnőjét. A Főiskolának szüksége van Bedecsnére, – akivel egyébként erre nézve Prorektor megegyezett – hogy diákasztalát, melyre az égető diáknyomor miatt itt oly nagy szükség van, megnyithassa. Bedecs szolga pedig egy ideig – szolgálati viszonyban és lakásában az iparművészeti iskolánál maradván – a gipszminták tisztogatása és jókarba helyezése körül – a Főiskolánál teljesítene szolgálatot.

3./ (sic!) Az Iparműv. Iskola bizottsági tagjai – ha kell, többszöri megtekintés után – jelöljék ki a már csoportosított gipszminta anyagból a darabokat, melyeket kiválasztanak. A Főiskola – miután 1-1 darabot mindenből meg akar tartani – rendelkezésre fogja bocsájtani mind azt, amit lehet.

Mátrai L. biz. tag úgy véli, hogy a kérdés elnök javaslata szerint megoldható. A minták kiválasztását több ízben való megtekintés után lehet csak jól elvégezni.

Baranski kérdi, nem adhatna e az Iparműv. Iskola mintáiból, főleg a csendéletekből ugyancsak kölcsön, csereképen a Főiskolának.

Simay biz. tag úgy véli, hogy most iskolájának adnivalója nincs, de vannak összegyűjtött, még öntésre váró, a mintázás fokozatait tanulságosan szemléltető agyagmintái, amiket, mielőtt gipszöntőjük lesz, nagyon szívesen bocsátana az érdekelt iskolák rendelkezésére.

Mátrai biz. tag ehhez örömet hozzájárul. A Bedecsné ügyében Simay tanár úrral teljes egyetértésben kijelentik, hogy Bedecsné páratlanul munkás, önzetlenül jólelkű asszony, annak idején köztudomású volt, hogy az Iparműv. iskola diákasztalának élelmezése mintaszerű. Maguk részéről a Bedecs pár átengedése érdekében a felhozottaknál fogva intézetük igazgatóságánál közben fognak járni.

Lammel biz. tag bejelenti, hogy csendéleti tárgyakat az Iparműv. Iskola semmiképp sem engedhetné át, mert e téren szintén a legnagyobb ínségben van.

Bory Jenő biz. tag örömmel látná a Simay által felajánlott tanmenetszerű öntvényeket, mert azokat a Főiskola általános tanfolyamán is használhatná.

A bizottság ezek után egyhangúlag kimondja határozatát:

a./ A Főiskola gipszmintái közül az Iparművészeti Iskola tanárai válasszák ki a kívánt sorozatot, ezt a Főiskola kijelölése követi és a minták elszállítása.

b./ A Főiskola térítvény ellenében egyelőre kölcsön adja a gipszminta sorozatát. Ennek ellenében kölcsön kapja Bedecs Gáspár szolgát és Bedecs Gáspárnét. A mint az Iparműv. Iskolának gipszöntője lesz, kölcsön kap onnan ott fölös szemléltető gipszmintákat. A Főiskola által most átengedett gipsz minták eladása – vétele ügyét áthárítja az erre illetékes testvérintézetek rektor és igazgató uraira, illetve anyagi igazgatásra, pénztárosra és quaestorra.

c./ A bizottság haladéktalanul megtekinti a felhalmozott, illetve elnök által kiválasztott gipszminta sorozatot, hogy a végleges döntés mielőbb megtörténhessék.

K. m. f.

Hitelesítjük:

Baranski László s. k. Stróbl Alajos s. k. Várday Szilárd s. k.
jzkv. vezető Mátrai Lajos tanár s. k. b.elnök.

A másodlat hitelűl:
[olvashatatlan aláírás]
gondnok.

13.

A Budapesti Állami Felső Ipariskolával kapcsolatos Gipszmintaöntő Műhely számlája az Iparművészeti Iskola részére, Budapest, 1922.

MOME Levéltár, 2114/1922. sz.

A Budapesti Áll. Felső Ipariskolával kapcsolatos Gipszmintaöntő Műhely Vezetősége (VIII., Népszínház-utca 8.) Számla

Ország. M. Kir. áll. iparművészeti iskola részére
Budapest

1. 389. sz. akanthus levél késői olasz renaiss.	100.-
2. 381. sz. „ „ balusterről olasz	70.-
3. 378. sz. „ „ „ „	150.-
4. 385. sz. „ „ „ „	200.-
5. 390. sz. „ „ késői olasz renaiss.	80.-
6. 442. sz. baluster oszlop fővel Velenczéből	150.-
7. 444. sz. „ gazdag lomb dísz. Sienna	280.-
8. 492. sz. fríz ékítmény Sansovinotól Ascanio sírjáról	150.-
9. 495. sz. „ „ kandallóról (Velence)	50.-
10. 432. sz. Zárkő akanthussal renaiss.	80.-
11. 497. sz. fríz ékítmény kandallóról (Velence)	100.-
12. 464. sz. füzért olasz renaiss.	60.-
13. 466. sz. párkányfríz	
Pisa székesegyház olasz renaiss.	160.-
14. 496. fríz ékítmény olasz renaiss.	100.-
15. 90. sz. levél csoport, stilizálva, német	100.-
16. 92. sz. kehely (francia)	100.-
17. 94. sz. ékítmény, német	100.-
18. 503. sz. kitöltés, olasz renaiss.	100.-
19. 51. sz. Pilaszter, „ „	100.-
20. 577. sz. sarokkitöltés, babér újabb	100.-
21. 569. sz. szekrényajtó, fafaragás olasz renaiss.	200.-
22. 666. sz. cartouche XVI. Lajos stílusában	70.-
23. 1281. sz. akanthus olasz renaiss.	40.-
24. 1538. sz. tölgyfa levél stil.	100.-
25. 814. sz. Sphinx magas relief	60.-
	2800.-

[A számla alján kézírással: Növendékpénzből kifizettetett
Bpest 1922. szeptember 22.]

14.

Petrovics Eleknek, a Szépművészeti Múzeum főigazgatójának a levele Helbing Ferenchez, az Iparművészeti Iskola igazgatójához, Budapest, 1928. november 9.

MOME Levéltár, 1984/1928. sz.

Országos Magyar Gyűjteménygyetem

846–1928. szám.

Méltóságos Igazgató Úr!

A szellemi együttműködés párizsi intézete adatokat kér a magyarországi gipszgyűjteményekről. Az arra vonatkozó megkeresést másolatban azzal a kérelemmel van szerencsém Méltóságodnak megküldeni, hogy az Országos M. Kir. Iparművészeti Iskolára vonatkozó adatokat velem közölni szíveskedjék. Kiváló tisztelettel
Budapest, 1928. november 9.

Petrovics Elek

az Orsz. Magy. Szépművészeti Múzeum főigazgatója,
ügyvezető-alelnök.

Méltóságos Helbing Ferenc úrnak

az Országos M. Kir. Iparművészeti Iskola igazgatójának,
Budapest

15.

Dr. Kovács Jánosnak, az Iparművészeti Iskola titkárnak a levéltervezete Petrovics Elekhez, a Szépművészeti Múzeum főigazgatójához, Budapest, 1928. november 15.
MOME Levéltár, 1984/1928. sz.

Méltóságos Dr. Petrovics Elek Úrnak,

az Orsz. Magy. Szépművészeti Múzeum főigazgatójának,
az Orsz. Magy. Gyűjteménygyetem ügyvezető-elnökének

Budapest

Hivatkozással kmed e hó 9-én 846/1928. szám alatt kelt nagybecsű átiratára, a vezetésem alatt álló Orsz. Magy. Kir. Iparművészeti iskola magyarországi gipszgyűjteményére vonatkozólag – sajnos – csak nemleges jelentést tehetek. A magyar műemlékek gipszöntvényei ugyanis nincsenek összegyűjtve, s mivel ennek hiányát úgy a művészi ízlés fejlesztésénél mint az oktatás munkájánál igen nélkülözzük, legyen szabad jelen soraimmal kmed figyelmét felhívnom e sajnálatos körülményre s felkérve, hogy hivatali állásából kifolyólag egy ily gyűjtemény felállítását, valamint a vele kapcsolatos gipszöntők és galvanoplasztikai műhely mielőbbi felállítását illetékes helyen szorgalmazni méltóztassék.

Kiváló tisztelettel nyilvánításával

Budapest, 1928. november hó 15.

Dr. Kovács

16.

Mátrai Lajosnak, az Iparművészeti Iskola tanárának a gipszgyűjtemények nemzetközi felmérésével kapcsolatos levéltervezete az igazgatósághoz, Budapest, 1928. november 16.
MOME Levéltár, 1984/1928. sz.

A gipszgyűjtemény tárgyában, van szerencsém az igazgatóság figyelmét felhívni a néhány nap előtt tartott irodalmi és művészeti kongresszuson előadott javaslatomra, mely ugyancsak ezen kérdést tárgyalta. T.i. épen, mivel a magyar műemlékek iparművészeti szempontból összegyűjtve nincsenek, itt is szükségszerűen nemleges a válaszom.

Ezt az alkalmat is felhasználom, hogy egy ily gyűjtemény felállítását a vele kapcsolatos gipszöntöde és galvanoplasztikai műhely mielőbbi felállítását sürgessem.

Bpest 1928. XI. 16.

Tisztelettel

Mátrai Lajos tanár

17.

A Magyar Királyi Állami Felső Építő Ipariskola igazgatójának a levele a vallás és közoktatásügyi minisztériumhoz, Budapest, 1933. november 14.

MTA BTK Művészettörténeti Intézet Adattára, a Képzőművészeti Főiskola iratanyaga, MDK-C-I-1/1723.

Nagyméltóságú

Vallás- és Közoktatásügyi M. Kir. Minisztériumnak
Budapest

A nagyméltóságú Kereskedelemügyi m. kir. Miniszter Úr f. hó 3-án kelt 61.626/VII. a. számú rendeletével az intézetünkkel kapcsolatos állami gipszöntőműhelyt feloszlatta és a gipszmintákból

I. a készletben levő árukból	91 drb-ot	380.50 F.
II. az eredeti mintákból	140 „	6303.00 „
III. a katalógusokból	30 „	210.00 „

értékben Nagyméltóságodnak ajándékképpen rendelkezésére bocsájtott.

Ezen rendelkezés folytán kérjük Nagyméltóságodat, szíveskedjék fenti mintákat saját költségén elszállíttatni és a rendben történt átvétel után felettes hatóságunkat, a Nagyméltóságú Kereskedelemügyi m. kir. Minisztériumot értesíteni.

A gipszmintákról szóló jegyzéket az elszállítás alkalmával az átvevőnek kiadjuk. Körülbelül két, oldalas kocsira lesz szükség.
Budapest, 1933. évi november hó 14-én.

Inotay s. k. igazgató

18.

Az Iparművészeti Főiskola gazdasági vezetőjének levele az Építéstudományi Intézethez, Budapest, 1951. június 14.
MOME Levéltár, 1237/1951. sz.

1237/1951

Kölcsönadott gipsztárgyak látszattani testek visszakérése.

Építéstudományi Intézet
Budapest.

Az Iparművészeti Főiskolától 1948. január 23.-án átvételi elismervénnyel a következő tárgyakat átvételi elismervénnyel (sic!) átvették:

1 nagy kéz /fa/, 3 lábfej /gipsz/, 1 kar válig /gipsz/, 1 kis álló kéz /gipsz/, 2 gyermek kar /gipsz/, 1 női mellkas /gipsz/, 1 férfi félakt /gipsz/, 1 tehén /gipsz/, 1 orr /gipsz/, 1 szem /gipsz/, 1 női fej /gipsz/, 2 férfi fej /gipsz/, 1 henger /fa/, 1 négyszögletű kup /fa/, 1 gömb /fa/, 1 nyolcoldalú henger /fa/ és 1 négyszög /papír/. Az átvételi elismervényen olvashatatlanszerű aláírás szerepel, amelyet pontosan lemásolva a levél alján közlünk azért, hogy a felsorolt tárgyak keresését megkönnyítsük.

Kérjük, hogy a felsorolt tárgyakat a Főiskola részére haladéktalanul visszaszállítani szíveskedjenek. Amennyiben valamely tárgy hiányzik – arról írásbeli értesítést kérünk – ha valamelyik megsérült azt kijavítva kérjük sürgősen visszaadni

Budapest, 1951. június 14.

/olvashatatlanszerű aláírás/
gazdasági vezető.

19.

Dr. Némedi Lajosnak, a debreceni Pedagógiai Főiskola mb. igazgatójának a levele az Iparművészeti Főiskola igazgatójához, Debrecen, 1949. március 29.
MOME Levéltár, 195/1949. sz.

429/1948–49.

Tárgy: Gipszöntvények kérése.

Hiv. szám: 237.150/1949.VIII.

Melléklet: --

Az Iparművészeti Főiskola Igazgatójának,
Budapest.

Intézetünk, a debreceni Pedagógiai Főiskola, a Vkm. 1949. márc. 11-én kelt 237.150/1949. VIII. sz. rendelete értelmében engedélyt kapott arra, hogy az Iparművészeti Főiskola gipsz-

öntvénytárából, az ott leltározott darabok közül szabályszerű leltári kezelés mellett néhány darabot a debreceni áll. Pedagógiai Főiskola leltárába átvegyen.

A Főiskolának ezekre az öntvényekre /egyszerű ornamensek testrészek, koponya izomzattal, testrészek, izomember, fejek, alakok/ a rajz és mintázás eredményes oktatása szempontjából van múlhatatlanul szüksége.

Kérem Igazgató Urat, szíveskedjék közölni, mikor utazhatna fel intézetünk rajztanára, hogy az oktatás céljait legjobban szolgáló darabokat kiválogassa, megbízásomból átvegye és elszállíttatásukról gondoskodjék.

[...]

Debrecen, 1949. március 29.

Tisztelettel:

/Dr. Némedi Lajos/
mb. igazgató